

Een blik langs de Solweg

Voorzitter Hendrik Dooren kon op 18 november weer een volle zaal welkom heten om herinneringen op te halen, dit maal aan de Solweg. Gespreksleider Jaap Schipper, die zijn taak zoals gewoonlijk weer vol humor verrichtte, stelde de stamtafelgasten voor: Hillie de Wit en Freek Wiegman, halfbroer en -zus, die lang aan de Solweg hebben gewoond. Maar zoals Hillie vertelde, vader Wiegman zei altijd: Halven bestaan niet, en zo hebben Hillie en Freek dat ook altijd ervaren.

Het gesprek werd gestuurd door de fraaie foto's, gepresenteerd door de webmaster van 't Fledder Kerspel, Rien Krijnen. Zo werden achtereenvolgens foto's getoond van het huis van de familie Wiegman door de jaren heen en van de familie zelf. Hillie herinnerde zich dat alles in de woonkeuken gebeurde. Niet alleen de huishoudelijke zaken, maar ook de schoenmakerij van een van haar ooms, die waarschijnlijk met de schoenmakerij is begonnen omdat hij als gevolg van een jachtongeluk gehandicapt was geraakt.

De Solweg was vroeger een klinkerweg, vol kuilen en gaten, maar als je hard reed vloog je over de gaten heen, zoals een inwoner uit Doldersum placht te zeg-

gen. Later is de weg over de klinkers heen, geasfalteerd en weer later voorzien van een naastgelegen fietspad.

De volgende foto betrof de schoolwaggen. Het inmiddels fraai gerestaureerde schooltje in Boschoord werd in 1932/1933 gesloten, waarna de kinderen uit Boschoord en Doldersum met een schoolwagen werden vervoerd. Het betrof 2 aan elkaar gelaste Fords, maar dan met paard ervoor in plaats van een motor.

Tegenover het huis van de familie Wiegman was een woonwagenkamp gelegen. Eigenlijk verboden terrein voor Hillie en Freek, maar dat verbod hielp weinig. Een oom was getrouwd met een meisje van het woonwagenkamp en Freek herinnert zich dat hij veel speelde met leeftijdsgenootje Betje.

Markante figuren op het woonwagenkamp waren Roelofje de Vries, door iedereen Oelegie genoemd, en aanvankelijk kostganger, later echtgenoot Meindert Beun. Oelegie ging met een bakkie negotie langs de deuren. Haar eerste echtgenoot verdiende de kost met stoelenmatten en rietvlechtprodukten. Meindert werkte als los/vaste kracht bij boeren. Hij vond dat hij altijd te weinig betaald kreeg, maar zijn loon werd stevast omgezet in het café van Willem Bouwer en menigeen in de zaal wist zich te herinneren dat

Meindert, op zich een aardige vriendelijke man, ergens zijn roes uitslapend werd aangetroffen. Ook ging het verhaal dat hij voor de oorlog naar de Oost was uitgezonden. Daarvoor kreeg hij duizend gulden uitbetaald, die echter al voor de overtocht opgedronken waren.

Een trieste herinnering vormden de meisjes Georg, zigeuners die bij een razzia in de oorlog zijn opgepakt en vermoord in Birkenau. Een zoon van de familie is ontkomen omdat hij die nacht niet thuis was en vader en een zusje zijn gelukkig na de oorlog teruggekomen. Ook in latere jaren deden zigeuners het kamp aan. Tot de latere vaste bewoners behoorden ook de familie Kallenkote. Een boer uit Doldersum ging aardappels rooien maar miste een stuk. Kallenkote kwam langs en maakte een praatje. De boer bood hem een maaltje aardappels aan, maar Kallenkote bedankte: Die aardappels zijn niet te vreten! Hoe hij dat wist?

Freek en Hillies vader had een kleine boerderij, maar zijn baan was eigenlijk jachttopziener op de Vledderhof bij de baron Van Vredenburg. Het landgoed was rond 1850 in bezit van Van Royen en al een aantal keren van eigenaar veranderd voor zo'n fl 100.000,--. Het kwam in 1932 opnieuw in de verkoop. Het werd ingezet op fl 35.000,-- en is op de veiling in hotel Wolters in Frederiksoord voor fl 36.000,-- in bezit gekomen van Van Vredenburg. Het is niet geheel duidelijk hoe het met de naamgeving is gegaan. De naam Sonnenoord circuleert, maar veel mensen kennen het landgoed onder de

naam Boslust. Van Vredenburg zou de naam hebben gewijzigd in Vledderhof. Het geheel was nogal verwaarloosd en toen Bartus Nijsingh zich met zijn 5 zonen als huurder aanbood, werd dat aanbod dankbaar aanvaard. Op voorspraak van de baron Van Vredenburg in Londen, hebben in de oorlog 2 gedropte geheim agenten met hulp van Nijsingh weten te ontkomen. Een van de zoons van Bartus Nijsingh is als gevolg van een jachtongeluk om het leven gekomen. Twee andere zoons, Jan en Arend hebben tot 1972 hun boerenbedrijf op Vledderhof voortgezet, waarna Aaldert Duiven de boerderij aanvankelijk heeft gepacht en later inclusief het landhuis heeft gekocht. Thans is het een bed and breakfast, in eigendom van de familie Hoetjes.

Langs de Solweg bevindt zich ook het Koelingsveld. Hier bevinden zich 2 grafheuvels, die in de jaren twintig van de vorige eeuw zijn afgegraven onder leiding van Van Geffen. Daarbij zijn vele urnen opgegraven die zich nu in het Drents Museum bevinden. Wat verder in de richting van Vledder is een ven gelegen, de Meeuwenkolonie. Veel mensen herinneren zich nog de grote hoeveelheden meeuwen die zich daar ophielden. In het kader van natuurbeheer zijn deze meeuwen echter verdreven, met name door het schudden van de eieren.

De naam Solweg zou ook verklaard kunnen worden doordat het uitkomt op de sollen: ronde vennen met ondiep water.

Al met al levert de Solweg voldoende gespreksstof op voor een volgende bijeenkomst, die zal zijn op 10 maart 2019.

In de pauze heeft Tiemen Stuiver een schilderij van het dorp: uitzicht op de Kerhoflaan overhandigd aan Gert Veld, de voorzitter van 't Fledderkerspel. Het schilderij is in bruikleen vertrekt en zal een plaats vinden in het nieuwe onderkomen van de historische vereniging in het Huis van Weldadigheid.

De Vledder Esch met zijn bewoners en hun werk

Tot groot genoegen van voorzitter Hendrik Dooren was de zaal op 10 maart weer goed gevuld. Dankzij nieuwe apparatuur konden dit keer prachtige foto's scherp worden getoond op een scherm. Dat verklaarde meteen de aanwezigheid achter de tafel van Lientje Kievit-Bolding, die bijzondere foto's uit het familie-archief heeft geleverd. Ook zat achter de tafel Jan Bovenkamp, om precies te zijn Jan van Lijp en Griet. De familie Bovenkamp heeft een aantal jaren de boerderij op De Jaren bewoond. Er ontstaat enige discussie over de datum, maar het moet eind jaren 60 zijn geweest dat Lijp, die tot dan toe boer was met zijn schoonvader, de gelegenheid kreeg voor zichzelf te beginnen op een boerderij van Sloet, die tot dan toe bewoond werd door de familie Vrielink.

Hoewel gezellig op de bijeenkomst, is het anecdotische karakter van de verhalen op grond van de getoonde foto's lastig om in het verslag weer te geven. Veel oude foto's gaven een leuk beeld van hoe velen in de zaal zich vroeger herinnerden,

zoals een maaimachine met een paard ervoor, Lijp Bovenkamp aan het melken in de wei en dergelijke. Jan was altijd een beetje bang voor het paard, maar het paard was ook bangelijk, zeker als er in de omgeving de jaarlijkse drijfjacht werd gehouden. Het paard brak dan strijk en zet uit. Drijfjachten worden nog steeds gehouden maar de wagens vol fazanten, hazen en konijnen van vroeger komen nu niet meer voor.

Jan fietste altijd naar school. Soms kwam hij boer Van Rijsten tegen, die wel van een grapje hield. Hij maande Jan aan tot spoed omdat zijn moeder pannenkoeken had gebakken. Eenmaal thuis, niks pannenkoeken. De volgende keer dat hij Van Rijsten tegenkwam, weer hetzelfde verhaal. Niks ervan, de vorige keer was het ook niet waar. Nee, maar dit keer echt, zweerde Van Rijsten .....

Jan ging overigens altijd zingend naar huis. Niet dat hij zo van zingen hield, maar dat hield, naar hij hoopte de slangen, waar hij bang voor was, op afstand. Om Jan te plezieren werd een stukje muziek van Gary Glitter gedraaid bij de foto's van Jan als puber met zijn "nieuwe" brommer.

Een favoriete bezigheid van Jan was voetballen. Om een einde te maken aan het lawaai van het trappen tegen de deur, werd een doel gemaakt, waar ook gastheer Jaap Schipper goede herinneringen aan bewaart. Heeft hij daar zijn keeperskwaliteiten ontwikkeld?

Er kwam een einde aan het leven op de boerderij van Jan toen zijn vader onenigheid met Sloet kreeg over een ge-

wenste uitbreiding. De spullen werden verkocht. Jaap Schipper herinnert zich dat zijn vader nog een koe had gekocht en dat was zo'n lieve koe, die zijn vader vervolgens Griet heeft genoemd.

Achter de boerderij van Bovenkamp richting de Vledderhof stond nog een huisje, waar destijds de familie Evers woonde. Eef, de vrouw des huizes was vermaard om haar gebreide borstrokken. Velen in de zaal herinneren zich de prikkende borstrokken, die vrijwel iedereen toen droeg.

Het huisje heeft vervolgens enige jaren gediend als vakantiehuis en is nu een B&B. Andere burens waren de broers Jonkman met een boerderijtje aan de Solweg. Broer Geert was lang en mager, Berend klein en krom, mogelijk omdat hij de Engelse ziekte had gehad. Berend was geliefd als melkmonsternemer. Niemand was zo nauwkeurig en precies als Berend en de boeren zagen hem dan ook graag komen, altijd goedgemuurd en vrolijk. Toch ging het ook eens mis en Berend niet in gaten had dat een koe op het punt stond haar behoefte te doen en daarbij ook nog moest hoesten. Berend werd vol geraakt en begon er bovendien ook nog in te wrijven, wat het alleen maar erger maakte: een veegpiet avant la lettre?

Aan de andere kant van de weg woonde een familie Van Rijsten, een groot gezin, die een salonwagen bij het huis had staan, die diende als slaapruijnte.

Op de plek waar later een nieuwe ruilverkavelingsboerderij kwam waar nu nog Goitzen de Vries woont, hebben ook 2 huisjes gestaan. Herinneringen aan bewoners zijn er amper, maar wel mooie foto's van brandweeroefeningen die daar werden gehouden. Bij een van zo'n oefening is overigens een van de huisjes in de brand gevlogen, hoezo oefening?

Voordat de pauze begint worden namen van de akkertjes op de es gememoreerd, vele kennen we nu als straatnamen in De Rolle. De akkertjes zijn met de ruilverkaveling verdwenen.

Na de pauze komt Lientje aan bod met haar foto's. De eerste foto is er een van haar op de kleuterschool in Zorgvlied. Voor haar op de foto staat een wereldberoemde man, dr. Pol, zoals de zaal meteen weet te raden.

Toen Lientje een tiener was is de familie Kievit van Zorgvlied naar Vledder verhuisd omdat vader Willem als loonwerker veel klanten had in Vledder en omgeving. Velen herkennen op de foto's vooral de dorsmachine van De Kievit, zoals hij in de dorp, en gezien de reacties in de zaal nog steeds, werd genoemd. Het dorsen was niet alleen voor de boeren zelf een gebeurtenis, maar ook voor de dorpsjeugd. In de haver- en roggemijten stikte het van de muizen en de jeugd maakte er een sport van deze al dan niet levend te vangen. Zoveel jaren later durft Popke Oosterhof wel te bekennen wat er met de levende muizen gebeurde: deze werden bij mensen die bij de jeugd niet zo populair waren in de brievenbus gedeponneerd.

Het haverkaf was ook ideaal om in springen als een soort ballenbak omdat het erg zacht was en niet bleef kleven.

De mijten werden doorgaans vlak bij elkaar gezet om verplaatsingen van de dorsmachine tot een minimum te beperken. Dat was niet zonder risico, want als er brand uitbrak, verbrandden er meteen een aantal mijten tegelijk. Op een dag waren er weer wat jongens muizen aan het vangen bij de mijten, waarop een muis onder een stuk papier kroop. Een van de jongens heeft dat papier daarop in de brand gestoken, en niet alleen het papier vatte vlam.

Er waren meer loonwerkers met een dorsmachine actief in het dorp, en vaak met beter en moderner apparatuur dan De Kievit, die zich overigens nooit druk maakte: het is voor iedereen tegelijk Nieuwjaar. Het was overigens een hele klus om zo'n dorsmachine op gang te krijgen en het dorsen vergde ook heel wat personeel. Velen herinneren zich namen van knechten van Kievit: Hendrik Zandwijk, Jan Hol, Jan van der Sleen, Veldhuizen, Appie Dolsma en anderen.

Het graan werd naar de molen gebracht om daar gemalen te worden. Er worden tot slot van de bijeenkomst mooie foto's getoond van de oude molen, de nieuwe molen en van de landbouwbank die op de plek staat van de oude molen.

Lientje heeft aan het begin van haar huwelijk in een bus gewoond die was omgebouwd om te kunnen bewonen. Legaal was het niet, knus wel. Zoon Jan Kievit voelde er niet voor zijn vader op te volgen en is in de muziek beland.

Vervolgens wordt een foto getoond van een trommelschudder. Bij het destijds gangbare togen op oudjaarsavond heeft de plaatselijke jeugd kans gezien zo'n schudder op het schoolplein te stallen. Roelie de Vries is van mening dat de jeugd, die die schudder daar had neergezet er ook maar voor had moeten zorgen dat die er weer af kwam. Maar uiteindelijk was het de gemeente die er met een hijskraan voor heeft gezorgd dat de rechtmatige eigenaar weer in het bezit werd gesteld van zijn eigendom.

Tenslotte worden nog herinneringen opgehaald aan de paasvuren op de es, voor sommige mensen bijzondere: het begin van de verkering van Jan en Agnes.

Met dat verhaal sluit Jaap Schipper, zoals altijd een uitstekende gespreksleider, de bijeenkomst.

De volgende bijeenkomst zal zijn op 17 november 2019. Graag tot dan.